

Příloha k protokolu o SZZ č. ....

Jméno: **Jan Dvořák**

Vysoká škola: **FF JU v Č. Budějovicích,
Ústav estetiky**

Obor: **Estetika**

Recenzent * /

Datum odevzdání posudku: 27. 8. 2012

Vedoucí */ Mgr. Filip Hotový, Ph.D.

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

VZTAH ESTETICKÉ A SPIRITUÁLNÍ ZKUŠENOSTI V DÍLE HANSE - GEORGA GADAMERA (téma)

Bakalářská práce Jana Dvořáka se soustředí na dílo zřejmě nejvýznamnějšího představitele tzv. filozofické hermeneutiky Hanse-Georga Gadamera. Hermeneutika je zajímavá zvláště „genetickou“ výbavou, neboť vyrostla především na konfrontaci mýtického, náboženského a filozofického myšlení, přičemž je mnohdy nesnadné přesně separovat zmíněné proudy. Oč jasnější jsou náboženské motivy Gadamerovy hermeneutiky, o to nevděčnější je snaha vědecky analyzovat jejich tenzi vůči filozofii či estetice.

Důkazem budiž i úsilí Jana Dvořáka, který na této produktivní konfúzi postavil téma své práce. Není totiž vůbec jednoznačné, že se mu to podařilo. Autor se snaží vystihnout podstatu estetické zkušenosti a postavit ji proti zkušenosti spirituální. Přestože obsahová kostra práce navozuje dojem jasně strukturovaného záměru a vyznívá až schematicky, zůstává nakonec diskutabilní, jak se předmět estetické zkušenosti liší od spirituální. Na druhé straně je těžko představitelné, že by se taková ideální separace podobná jakési jasné definici mohla zdařit a počín Jana Dvořáka třeba ocenit hned z několika níže uvedených důvodů.

Před jakýmkoli uznáním však vytkněme formální nedostatky. V běžném hovoru jistě lze citovat bez odkazu Nietzscheho přesvědčení: „Vše je interpretace.“, v bakalářské práci však doložme zdroj (s. 7). Těžkým úderem je nehoda podmětu s přísudkem na str. 9 (pohledy se začalY rozcházet). Nepovedený je i 6. p. „po Diltheym“ (s. 14).

Jak uvedeno, samotná struktura práce je přehledná a cíl je zřejmý již z názvu i obsahu, přesto se zdá být 2. kapitola (Stručné dějiny hermeneutického myšlení) téměř násilně

implantována. Vyznívá dojmem, že se autor potřeboval vypořádat s dynamickými proměnami hermeneutiky, avšak zůstává otázkou, jestli tento hermeneutický rychlokurs opřený o sekundární literaturu má v perspektivě zvoleného tématu funkci. Doporučoval bych soustředit se spíše na zdroje Gadamerovy hermeneutiky, na jeho osobní komentování svých motivací (Platón, Aristotelés, sv. Augustin, Schleiermacher, Dilthey, protestantská teologie, Heidegger) a tím by byla dle mého názoru elegantněji zmapována mnohotvárnost hermeneutiky.

Přes tyto výtky se dá říci, že Jan Dvořák se velmi obratně orientuje v hermeneutické problematice, že práci věnoval přesně takový čas, který bylo třeba, a evidentně se snaží poučit nejen čtenáře, ale především sebe, myšlenky unáhleně neuzavírá, vrací se k nejasným závěrům. Dokáže vystihnout silné, až kontroverzní momenty Gadamerova díla (např. polemika s Kantem o poznávací hodnotě umění, s. 17).

Na str. 19 v souvislosti s Heideggerem je zmíněn fenomén vrženosti a proti němu rozvrhování smyslu jakožto volby jakéhosi směru. Nebylo by přínosné nejen prezentovat Gadamerovy zdroje, ale alespoň zmínit nejčastější kritické hlasy proti Gadamerovi? Např. Jean Greisch jakožto zástupce postgadamerovské hermeneutiky spatřuje v Gadamerově koncepci smyslu a hermeneutického kruhu stigma metafyziky, nemluvě o Derridově skepsi vůči celému konstruktů rozumění. V rámci této kritiky by vyšlo zřetelněji najevo, proč hermeneutika mnohdy utíká k mysticismu a jindy se nechá vyživovat filozofií nebo estetikou, což by korespondovalo se záměrem práce.

Z mnoha míst je zřejmé, že autor chce své myšlenky opřít o širší kontext. Zatímco nárys dějin hermeneutiky může působit nadbytečně, teologický exkurs (Barth, Kierkegaard) je zdařilý a účinně rozkrývá i Gadamerovo fideistické podloží.

Rozhodující pasáže práce, kde má být vysvětlen rozdíl mezi estetickou a spirituální zkušeností, však nevyznívají tak transparentně, jak název i obsah naznačují. Na str. 34 je řečeno, že estetickou zkušenost charakterizuje „znovupoznání, jímž lidská existence nově zdomácní ve světě.“, zatímco spirituální „ukazuje krajní chudobu“, nijak nesmíří existenciální osten, ukazuje „co se člověku podařit nemůže.“ (s. 36). V závěru (s. 37) ale zazní eschatologická ozvěna estetiky, kdy smrtelnost člověka brání tomu, aby bylo možno dosáhnout „původní archetypální celistvosti, na niž dílo odkazuje“. Můžeme pak vůbec hovořit o zdomácnění ve světě? Jan Dvořák si je uvedených rozporů vědom. Sám označí snahu o rozlišení estetické a spirituální zkušenosti za „umělou a separující“ (s. 36). Má pak ale smysl na této snaze vystavět celou práci? I když z uchopení látky vyplývá již od počátku spíše nižší teoretický profit, sympatizuji s výkonem Jana Dvořáka, neboť ocenit nutno nejen

